

ΝΙΚΟΛ. Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Β' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΡΡΕΝΩΝ

*Καθηγητής Γωαννής
του Δημιοσθένους*

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑΙ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ " Α Θ Η Ν Α " ,
Α.Ι. ΡΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6 ΑΘΗΝΑΙ

1927

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ
Συγγραφέως.

Κωνσταντῆς

ΗΡΩΔΟΥ
ΤΟΥ ΑΔΙΚΑΡΝΗΣΣΕΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ*

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Ι

Ἡ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἀτυχῆς ἐκ-
στρατεία τοῦ Μαρδονίου.

(Κεφ. 43-45)

α΄.

Ἐπειδὴ δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων
στρατηγῶν ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κα-
τέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα
πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἠλικίην τε
νέος ἔων καὶ νεωστὶ γεγαμηκῶς βασιλέος Δαρείου
θυγατέρα Ἄρτοζώστην.

Ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος,
ἐπεὶτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβάς ἐπὶ
νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῆσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ
τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσπον-
τον.

β΄.

Ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδό-
νιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνταῦθα τοὺς τυράννους τῶν

(*) Κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν H. Kallenberg

12511

Ἰώνων καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐς τὰς πόλεις· ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον.

Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῆσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

✕ Αὗται μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες, ὅσας ἂν πλείστας δύνωνται, καταστρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πολιῶν, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκλήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα.

γ'.

Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἠπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὀρμώμενοι τὸν Ἄθων περιέβαλλον.

Ἐπιπεσὼν δέ σφι περιπλέουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. Λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης εἰσῆς τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ὄλιγοι.

δ'.

Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε, Μαρδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφραων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τραυματίζουσι.

Οὐ μὲν οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανεστή ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἢ σφέας ὑποχειρίου ἐποιήσατο.

Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπιαίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ Ἄθων. Οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

II

**Δευτέρα ἐκστρατεία τῶν Περσῶν ἐναντίον
τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν Δᾶτιν
καὶ Ἀρταφέρνην.**

**Α'. Πορεία τῶν Περσῶν ἄλωσις
τῆς Ἐρετρίας.**

(Κεφ. 94-98, 100—102, 103—117, 119—120).

α'.

Ἀθηναῖοι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας· ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἑωυτοῦ ἐποίηε, ὥστε ἀναμιμνήσκοντός τε αἰεὶ τοῦ θεράποντος μεμνήσθαι μιν τῶν Ἀθηναίων καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἅμα δὲ βουλόμενος ὁ

Δαρείος ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος καταστρέφεται τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ.

Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δαΐν τε ἔοντα Μῆδον γένος καὶ Ἀρταφέρνεα, τὸν Ἀρταφέρνεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἕξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἑαυτῷ ἔς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα. χ

β'.

Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης εἰς τὸ Ἀλήιον πεδῖον, ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἔσκευασμένον, ἐνταῦθα στρατοπεδευόμενοι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ δασμοφόροισι Δαρείος ἐτοιμάζειν.

Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἔς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἔς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίησι τριήρεσι ἔς τὴν Ἰωνίην.

Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἠπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὀρμώμενοι παρὰ τε Ἴκαρον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἔμοι δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιούμενοι ταύτῃ τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠνάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλούσα.

γ'.

Ἐπει δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ, οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν· οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιήσοντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο. X

† Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Δῆλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες εἰς Τῆνον.

Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλευούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Δῆλιοι, πέμπιον κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε.

«Ἄνδρες ἱεοί, τί φεύγοντες οἴχεσθε οὐκ ἐπιτήδεα καταγόντες κατ' ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώραν μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς· νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε».

δ'.

Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἰωνας καὶ Αἰολέας.

Ἐρετριέες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσιν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι· Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς

τετρακισχίλιους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἵπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώραν, τούτους σφι διδοῦσι τιμωρούς.

Τῶν δὲ Ἑρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσασθαι, προδοσίαν ἐσκευάζοντο.

Μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα, ὥς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἑρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἤκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθονται.

ε΄.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὀρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς· οἱ δὲ Πέρσαι πλείοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἑρετρικῆς χώρας κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὸ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρασκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι.

Οἱ δὲ Ἑρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ κως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τεῖχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπεὶ τε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν.

Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἔπιπτον ἐπὶ ἕξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσησι.

Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠνδροποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς. X

Ϛ'

X Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας ἔπλεον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν δοκέοντες ταῦτά τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν.

Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτο σφι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου.

Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθειον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα· ἦγον δὲ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης. Οὗτος ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων. X

X Καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα· τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε.

ϛ'

«ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βωθῆσαι καὶ μὴ περιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλήσι δουλосύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρετριά τε ἠνδραπό-

δισται καὶ πόλι λογίμω ἢ Ἑλλάς γέγονε ἀσθενε-
στέρη». X

X Ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δέ ἔαδε μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη· εἰνάτη δέ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου.

Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος ἐπῆλθον βωθέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοῦς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιρέατο.

B'. Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος.

(Κεφ. 108—117)

α'.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνώμαι, τῶν μὲν οὐκ ἐόντων συμβαλεῖν—ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλεῖν—τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευόντων.

Ὡς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο καὶ ἐνίκα ἢ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχέειν, ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε.

«Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλώσαι Ἀθήνας ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷα οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων· νῦν γὰρ δὴ, ἐξ οὗ ἐγέ-

νοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον καὶ ἦν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδεκται, τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἰππῆ, ἦν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἷη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι.»

β'.

«Κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἶά τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσω· ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἑόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβαλεῖν, τῶν δέ οὐ. Ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην διασείσειν ἔμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἷοί τέ εἶμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ.

Ταῦτα ὦν πάντα ἐς σέ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἤρηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσυῖη, ἔστι τοι πατρίς τε ἔλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλῃ, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία.»

γ'.

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἔκεκέρωτο συμβάλλειν· μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἢ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὥς ἐκάστου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανήη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδο-

σαν· ὁ δὲ δεκόμενος οὐτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρὶν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανήν ἐγένετο.

Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγένετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγένετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἔρρωτο πλήθει.

δ'.

Ὡς δὲ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγένετο καλά, ἐνθαῦτα, ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἴεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσοντες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ.

Οἱ δὲ Πέρσαι ὄρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὄρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων.

Ταῦτα μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατεΐκαζον· Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπεῖτε ἀθρόοι προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου· πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὄρέοντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.

ε'.

Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγένετο

πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχοντο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν.

Τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιῆες· νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔβη, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρα ἀμφοτέρω ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι· φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἵλοντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἶτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν.

Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεὸς τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκεϊ πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοί. X

ζ'.

X Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθηναῖοι· τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἔξανακρουσάμενοι περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ.

Αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἕξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξει ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί.

Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ποδῶν εἶχον, ἐβώθεον ἐς τὸ ἄστυ καὶ ἔφθησάν τε

ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἦκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργει. Οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου ὑπὲρ τούτου ἀνακωχέυσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην.

Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. Χ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

I

Ἑλληνες καὶ Πέρσαι εἰς τὰς Θερμοπύλας.

(Κεφ. 201—228)

**Α'. Στρατοπέδευσις Ἑλλήνων καὶ Περσῶν
εἰς τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν.**

(Κεφ. 201—206)

α'.

(Βασιλεὺς μὲν Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ, οἱ δὲ Ἑλληνες ἐν τῇ διόδῳ· καλέεται δὲ ὁ χώρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι.

Ἦσαν δὲ οἷδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλίται καὶ Τεγεατέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἕξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίας εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκαδῶν, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλιοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα.

Οὔτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι· πρὸς τούτοις ἐπικλητοὶ ἐγένοντο Λοκροὶ τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι.

Ἦσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλεις

ἐκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἠγεόμενος Λακεδαμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδew, κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκίτου.

β'.

Οὗτος ὁ Λεωνίδης τότε ἦγε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες· παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρουμάχου.

Τοῦδε δὲ εἵνεκεν τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μόνους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγορητο μηδίξειν· παρεκάλεε ὧν ἐς τὸν πόλεμον ἐθέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην· οἱ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἔπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὀρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται· μετὰ δὲ (Κάρνεια γὰρ σοι ἦν ἐμποδῶν) ἔμελλον ὀρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βωθήσειν πανδημεί.

Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν γὰρ κατὰ ταῦτο Ὀλυμπιάς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα.)

B'. Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος.

(Κεφ. 208—209)

α'.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπεμπε Ξέρξης κα-

τάσκαπον ἰπλέα ἰδέσθαι, ὁκόσοι τέ εἶσι καὶ ὄ,τι ποιέ-
οιεν· ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἔων ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη
εἶη ταύτη στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἶη-
σαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης, ἔων γένος Ἑρα-
κλείδης.

Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἰπλεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον,
ἔθρηϊτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον·
τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώ-
σαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶά τε ἦν κατιδέσθαι·
ὁ δὲ τοὺς ἔσω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ
ὄπλα ἔκειτο. Ἐτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαι-
μόνιοι ἔσω τεταγμένοι.

Τοὺς μὲν δὴ ὦρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν,
τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους· ταῦτα δὴ θηρεύμε-
νος ἐθώμαζε καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. Μαθῶν δὲ
πάντα ἀτρεκέως ἀπήλιυνε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην· ἀπελ-
θῶν δὲ ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τὰ περ ὀλώπεε, πάντα.

β'.

Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἔόν,
ὅτι παρεσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοι τε καὶ ἀπολέον-
τες κατὰ δύναμιν· ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο
ποιεῖν, μετεπέμψιτο Δημάρτητον τὸν Ἀρίστωνος
ἔόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἀπικόμενον δὲ μιν εἰρώτα
Ξέρξης ἕκαστα τούτων, ἐθελων μαθεῖν τὸ ποιούμε-
νον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων.

Ὁ δὲ εἶπε· «Ἦκουσας μὲν μευ καὶ πρότερον, εὖ-
τε ὀρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τού-
των· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθεν λέγοντα, τῇ περ

ᾧρων ἐκβησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ᾧ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι».

γ'.

«Ἀκουσον δὲ καὶ νῦν· οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται· νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἐστὶ· ἐπεὶ μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. Ἐπίστασο δέ, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τό σε, βασιλεῦ, ὑπομένει χειρας ἀντιειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν Ἑλλήσι προσφέραι καὶ ἄνδρας ἀρίστοις».

Κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι, καὶ δεύτερα ἐπειρώτια, ὅντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἑωυτοῦ στρατιῇ μιχήσονται. Ὁ δὲ εἶπε· «ᾧ βασιλεῦ, ἐμοὶ χοᾶσθαι ᾧς ἀνδρὶ ψεύστη, ἦν μὴ ταῦτά τοι ταύτη ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω».

Γ'. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη

(Κεφ 210—228)

α'.

Ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε τὸν Ξέρξην. Τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας ἀποδρήσεσθαι· πέμπτη δέ, ᾧς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, πέμπει ἐπ' αὐτούς Μήδους τε καὶ Κισοίους θυμοθφίς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ.

Ὡς δ' ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἑλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσήσαν, καὶ οὐκ ἀπῆλαινον, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες· δῆλον δ' ἐποίειν παντί τρω καὶ οὐκ ἦκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες· ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης.

Ἐπεῖτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήσαν, τοὺς ἀθαγάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασόμενοι· ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἑλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά.

β'.

Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καί, ὅπως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι ὀρῶντες φεύγοντας βοῆ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν· οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι.

Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπῆλαινον ὀπίσω. ✕

✕ Ἐν ταύτησι τῆσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θηεῦμενον τρις ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῆ στρατιῆ· τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαν-

το, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἴους τε ἔσσεσθαι ἔτι χειῖρας ἀνταείρασθαι συνέβιλλον.

Ὡς δὲ οὐδὲν εὖρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνώρων, ἀπήλαυνον.

γ'

Ἀπορέοντες δὲ βασιλέος, ὅτι χρήσηται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὃς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἴσεσθαι ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὖρεος φέρουσιν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ ὑπομείναντας Ἑλλήνων· ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων ἀργύριον ἐλεκηρίχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηκινίου.

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρесе, τὰ ὑπέσχετο ὁ Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρῆς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης· ὀρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου.

Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φραϊζαντες τείχει τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπη τοῦ πολέμου· ἐκ τούτου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρησιτὴ Μηλιεῦσι.

δ'.

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον

μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης, ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἡοῖ σφι θάνατον· ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν· οἱ ἑξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον· οὗτοι μὲν ἕτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμερουσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης.

Ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφρων ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντίτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο. ✕

✕ Λέγεται δὲ καί, ὡς αὐτὸς σφρας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἦλθον φυλάζοντες ἀρχήν.

Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπέιθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπίες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι· τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ βουλόμενοι· κατεῖχε γὰρ σφρας Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιούμενος· Θεσπίες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἱ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συνιαπέθανον.

ε'.

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ἐπισχῶν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθῶσθαι πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὗρου ἡ κατάβασις

συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἤπερ ἡ περίοδος τε καὶ ἀνάβ·αις.

Οἷ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξην προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἑλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιούμενοι, ἤδη πολλῶ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος· τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἔπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γὰρ οἱ ἠγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες.

Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῶ δ' ἔτι πλεῖνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. Ἄτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιόντων τὸ οὖρος ἀπεδείκνυντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες.

Ϛ'.

Δούρατα μὲν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἤδη ἐτύγχανε κατηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῶ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων.

Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης. Ξέρξῳ τε δύο ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι, καὶ ὑλὲρ

τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδαο Περσέων τε καὶ Λακεδαι-
μονίων ὄθισμὸς ἐγένετο πολλός, ἐς δ' τοῖτόν τε
ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς
ἐναντίους τετραίκις.

Τοῦτο δὲ συνεστήκεν, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ
παρεγένοντο· ὧς δὲ τούτους ἤκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλ-
ληνες, ἐς τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρουν ὀπίσω, καὶ
παραμειψίμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἕζοντο ἐπὶ τὸν
κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. Ἐν
τούτῳ σφέας τῷ γόμφῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι, τοῖσι
αὐτῶν ἐτύχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στό-
μασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βιάλλοντες.

ζ'

Χ Θιφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτη, τῇ περ ἔπεσον,
καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι, ἣ τοὺς ὑπὸ Λεωνί-
δαο ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμ-
ματα λέγοντα τάδε :

*μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.*

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι
δὲ Σπαρτιήτησι ἰδίῃ·

*ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.*

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μόντι τόδε·

*μνημα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχεῖον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,*

μάντιος, ὅς τότε κῆρας ἐπερχομένης σάφα εἰδώς
οὐκ ἔλτη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ
μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικιύονές εἰσὶ σφραῖς οἱ ἐπι-
κοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνί-
δης ὁ Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράψας.

BIBΛION OΓΔOON

I

Α'. Κατάπλους τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου εἰς Σαλαμίνα. Ἀλωσις τῶν Ἀθηνῶν.

(Κεφ. 40—42, 49—53)

α'.

Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων εἰς Σαλαμίνα κατίσχει τὰς νέας· τῶνδε δὲ εἵνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμίνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύσωνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται.

Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης· δοκέοντες γὰρ εὐρήσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον τῶν μὲν εὖρον οὐδὲν ἔόν, οἱ δὲ ἐπυρνθάνοντο τὸν Ἴσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιεμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυρνανόμενοι οὕτω δὴ προσεδεήθησάν σφρων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμίνα.

β'.

Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον εἰς τὴν Σαλαμίνα, Ἀθηναῖοι δὲ εἰς τὴν ἑωυτῶν· μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν κήρυγμα ἐποίησαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται, σώζειν τέκνα

τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμίνα.

Ἔσπευσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκεν οὐκ ἦκιστα· λέγουσι Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδiciaitᾶσθαι ἐν τῷ ἱερῷ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσα ἐστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυστος· σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπυίης τὴν ἀκρόπολιν.

Ὡς δὲ σφι πάντα ὑπεξέκειτο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

γ'.

Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμίνα κατέσχον τὰς νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλεῦνες νέες, ἢ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχεον, καὶ ἀπὸ πολίων πλεύνων· ναύαρχος μὲν νυν ἐπὴν αὐτός, ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης Εὐρυκλείδew, ἀνὴρ Σπαρτιήτης.

Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμίνα συνῆλθον οἱ στρατηγοί, ἐβουλεύοντο προθέντος Εὐρυβιάδew γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκεοὶ ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων

ἐγκρατέες εἰσί· ἢ γὰρ Ἀττικὴ ἀπειτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων περί προειίθεε.

Αἱ γνῶμαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἴσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, ἦν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἔόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίῃ οὐδεμία ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἴσθμῳ ἔς τοὺς ἑωυτῶν ἐξοίσονται.

δ'.

Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγόμενων ἐληλύθει ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἦκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι· ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἦκέ τε ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδήϊου. Ἐνέπλησε δὲ Θεσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηβαίων, οὗτι οὐκ ἐμήδιζον.

Καὶ αἰρέουσι ἐρήμον τὸ ἄστυ, καὶ τινας ὀλίγους εὐρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἱερῷ ἔοντας, οἱ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε καὶ ξύλοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπ' ἀσθενείης βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμίνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήιον, τὸ ἢ Πυθίῃ σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· αὐτὸ δὲ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγειον κατὰ τὸ μαντήιον καὶ οὐ τὰς νέας.

Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον

πάγον ἐπολιόρκεον· χρόνῳ δὲ αἰρέουσι τὴν ἀκρόπο-
λιν καὶ τὸ ἶρον συλήσαντες ἐνέπρησαν αὐτήν.

Σχῶν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέ-
πεμψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἰππέα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέ-
οντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην.

Β'. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων

(Κεφ. 56—64)

α'.

Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφι ἐξηγγέλθη,
ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηνέων ἀκρόπολιν, ἐς το-
σοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν
οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ'
ἔς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἰστία αἰείροντο ὡς ἀπο-
θρευσόμενοι· τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώ-
θη πρὸ τοῦ Ἴσθμοῦ ναυμαχέειν· νύξ τε ἐγένετο.

Ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν
νέα εἴρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὅ,τι σφι
εἴη βεβουλευμένον· πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴη
δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἴσθμόν καὶ
πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε· «Οὐ τοι
ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ
οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γὰρ πόλις
ἕκαστοι τρέψονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέ-
χειν δυνήσεται οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ
οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν, ἀπολέεται τε ἡ Ἑλ-
λὰς ἀβουλίῃσι· ἀλλ' εἴ τις ἔστι μηχανή, ἴδι καὶ πει-
ρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἦν κως δύνῃ ἀναγνῶ

σαι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».

β'.

Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλεί ἤρесе ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἦε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδεω. Ἀπικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμίξαι· ὁ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἴ τι θέλει. Ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἐωυτοῦ ποιεύμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προσιθίεις, ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηίζων ἔκ τε τῆς νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

Ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προειῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε· «ὦ Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται»· ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη· «Οἱ δὲ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφανοῦνται».

γ'.

Τότε μὲν ἠπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο· πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν ἔτι οὐδὲν πρῶτον λέχθέντων, ὥς, ἐπεὰν ἀπαιίρωσι ἀπὸ Παλαμῖνος, διαδρῆσονται· παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερε οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορεῖν· ὁ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων τάδε·

«Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐμοὶ

πειθή ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πει-
 θόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξης πρὸς τὸν
 Ἴσθμὸν τὰς νέας· ἀνίθιες γὰρ ἑκάτερον ἀκούσας.
 Πρὸς μὲν τῷ Ἴσθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγει ἀναπε-
 πταμένῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι
 νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας· τοῦτο
 δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγινα,
 ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. Ἄμα γὰρ τῷ ναυ-
 τικῷ αὐτῶν ἔψεται καὶ ὁ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω
 σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύ-
 σεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι».

δ'.

«Ἦν δέ, τὰ ἐγὼ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐ-
 τοῖσι χρηστὰ εὐρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλ-
 λοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολλάς, ἦν τὰ οἰκότα
 ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνη, πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ
 ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστί, ἐν εὐρυχωρίῃ
 δὲ πρὸς ἐκείνων· αὐτὴ δὲ Σαλαμὶς περιγίνεται, ἐς
 τὴν ἡμῖν ὑπέκκειται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. Καὶ μὲν
 καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλι-
 στα· ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελο-
 ποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἴσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἴπερ εὐ-
 φρονέεις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

Ἦν δέ γε καί, τὰ ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικί-
 σωμεν τῆσι νηυσὶ, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἴσθμὸν παρῆ-
 σονται οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἑκαστέρῳ τῆς
 Ἀττικῆς, ἀπίασί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερ-
 δανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνη καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ

ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι».

ε'.

Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὐτίς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἐστι πατρίς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ ἔων ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρὶ πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι ταῦτα δέ οἱ προέφερε, ὅτι ἠλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο αἱ Ἀθῆναι.

Τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεινόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἔωυτοῖσι τε ἐδήλου λόγῳ ὡς εἶη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἤπερ ἐκείνοισι, ἔστ' ἂν διηκόσαι νέες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμους γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· «Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσσαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἄλλ' ἐμοὶ πείθεο· εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν, ὡς ἔχομεν, κομιεύμεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἤπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

ς'.

Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο μὴ σφεας ἀπολίπωσι, ἦν πρὸς τὸν Ἴσθμὸν ἀνάγη τὰς νέας ἀπολιπόντων

γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποὶ ταύτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας διανυμαχεῖν.

Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμίνα ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπεῖτε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχῆσοντες.

Ἡμέρη τε ἐγένετο καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμός ἐγένετο ἔν τε τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ· ἔδοξε δέ σφι εὐξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους· ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίηεν ταῦτα· εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

II

Α'. Προσπάθειαι τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅπως ἐξαναγκάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ ναυμαχήσουν εἰς Σαλαμίνα.

(Κεφ. 74—76, 78—82)

α'.

Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἴσθμῷ τοιοῦτω πόνῳ συνέστασαν, αἶτε περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θέοντες καὶ τῆσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμίनि ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι ἀρρώδεον οὐκ οὔτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ· τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστάς

σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιούμενοι τὴν Εὐρυβιάδω ἀβουλίην, τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον.

Σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μὲν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἶη ἀποπλέειν καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν μηδὲ πρὸ χώρας δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

β'.

Ἐνταῦθα Θεμιστοκλῆς, ὡς ἔσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθῶν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐξεληθὼν δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοῖφ ἐντειλάμενον, τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὐνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· ὅς τότε πλοῖφ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβάρων τάδε.

«Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος) φράσσοντα, οἷοι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλευόνται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἣν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτούς· οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι οὔτ' ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἑωυτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας, τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας καὶ τοὺς μή».

γ'.

Ὁ μὲν ταῦτά σφι σημήνας ἐκποδῶν ἀπαλλάσσει-

το· τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμίνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνηχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νηυσί.

Τῶνδε δὲ εἵνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μηδὲ φυγεῖν ἐξῆ· ἐς δὲ τὴν νησίδα Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκεν, ὡς, ἐπεὰν γίνηται ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσθαι ἔκειτο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι· ἐποίευν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοῖατο οἱ ἐναντίοι.

δ'.

Τῶν δὲ ἐν Σαλαμίनि στρατηγῶν ἐγένετο ὄθισμός λογῶν πολλός· συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου.

Οὗτος ὠνήρη σιὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἑωυτῷ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάλῃος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιούμενος ἐξεκαλέετο θέλων αὐτῷ συμμίξαι· ὡς δὲ ἐξῆλθέ οἱ Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε·

«Ἡμέας στασιάζειν χρεόν ἐστι ἐν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὀκότερος ἡμέων

πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται· λέγω δέ τοι, ὅτι νῦν, οὐδ' ἦν θέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης, οἷοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλω· ἀλλ' ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμηνον».

ε'.

Ὁ δ' ἀμείβετο τοισίδε· «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεται καὶ εὖ ἠγγειλας· τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἦκεις· ἴσθι γὰρ ἔξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μήδων· ἔδρε γάρ, ὅτε οὐκ ἐκόντες ἠθέλον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι· σὺ δέ, ἐπεὶπερ ἦκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄγγειλον· ἦν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιούντων τῶν βαρβάρων ταῦτα· ἀλλὰ σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν, ὡς ἔχει.»

Ταῦτα δὲ παρελθὼν ἔλεγε ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἔξ Αἰγίνης τε ἦκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθῶν τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτίεσθαι τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξησομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπας μετεστήκεε, τῶν δὲ αὐτῆς ἐγένετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γὰρ πλεῖνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπίθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.

Ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἦκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ διὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν.

B'. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (480 π. X.)

(Κεφ. 83—96)

α'.

Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρασκευάζοντο ὡς ναυμαχῆσοντες· ἠὼς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης· παραινέσας δὲ τούτων τὰ τὰ κρέσσω αἰρέεσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νέας· καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἤκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἥ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.

Ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ Ἕλληνες· ἀναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὤκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης δὲ Παλληνεύς, ἀνῆρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει· συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίη βωθέοντες συνέμισγον.

Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἶγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν.

β'.

Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες· οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας· κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους Ἴωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. Ἡθελοκάκεον

μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὐ.

Περὶ μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπὸ Αἰγινητέων ἄτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόνπερ ἀπέβη· καίτοι ἦσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακροῦ ἀμείνονες αὐτοὶ ἔωυτῶν ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεέ τε ἕκαστος ἑωυτὸν θεήσεσθαι βασιλέα.

γ'.

Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξῃ εὼν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων.

Ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται νέες ἐς φυγὴν ἐτραπόnton, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο· οἱ γὰρ ὄπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλεῖ, τῆσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευγούσῃσι περιέπιπτον.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάνες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορούβῳ ἐκεραΐζον τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται

τὰς ἐκπλεούσας· ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους δια-
φύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας. Οἱ
δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες
ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

BIBLION ENATON

I

Α'. Παράταξις Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἐν Πλαταιαῖς.

(Κεφ. 25—28).

α'.

Οἱ μὲν νυν βάρβαροι τρόπῳ τῷ σφετέρῳ ἀποθανόντα ἐτίμων Μασίστιον, οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς τὴν ἵππον ἐδέξαντο προσβάλλουσαν καὶ δεξάμενοι ὤσαντο, ἐθάρσησαν πολλῷ μᾶλλον.

Μετὰ δὲ ἔδοξέ σφι ἐπικαταβῆναι ἐς Πλαταιάς· ὁ γὰρ χῶρος ἐφαίνετο πολλῷ ἔων ἐπιτηδεότερός σφι ἐν στρατοπεδεύεσθαι ὁ Πλαταικὸς τοῦ Ἐρυθραίου τὰ τε ἄλλα καὶ εὐυδρότερος· ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον καὶ ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν Γαργαφίην τὴν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἔοῦσαν ἔδοξέ σφι χρεὸν εἶναι ἀπικέσθαι καὶ διαταχθέντας στρατοπεδεύεσθαι.

Ἀναλαβόντες δὲ τὰ ὄπλα ἦσαν διὰ τῆς ὑπώρεης τοῦ Κιθαιρῶνος παρὰ Ὑσιᾶς ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν, ἀπικόμενοι δὲ ἐτάσσοντο κατ' ἔθνεα πλησίον τῆς τε κρήνης τῆς Γαργαφίης καὶ τοῦ τεμένεος τοῦ Ἄνδροκράτεος.

Ἐνθαῦτα ἐν τῇ διατάξει ἐγένετο λόγων πολλὸς ὄφθισμός Τεγεητέων τε καὶ Ἀθηναίων· ἐδικαίειν γὰρ

αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔχουσιν τὸ ἕτερον κέρασ, καὶ καινὰ καὶ παλαιὰ παραφέρουσι ἔργα. Λακεδαιμονίων δὲ ἀνέβωσε ἅπαν τὸ στρατόπεδον Ἀθηναίους ἀξιονικοτέρους εἶναι ἔχουσιν τὸ κέρασ ἤπερ Ἀρκάδας. Οὕτω δὲ ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὑπερεβάλλοντο τοὺς Τεγεήτας.

Β'. Ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη (479 π. Χ.)

(Κεφ. 58-70).

α'.

Μαρδόνιος δέ, ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἑλληνας ἀποχομένους ὑπὸ νύκτα εἶδέ τε τὸν χῶρον ἐρημον, ἤγε τοὺς Πέρσας δρόμῳ διαβάντας τὸν Ἀσωπὸν κατὰ στίβον τῶν Ἑλλήνων ὡς δὴ ἀποδιδρησκόντων, ἐπειχέτε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας μούρους· Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν ὄχθων οὐ κατώρα. Πέρσας δὲ ὄρωντες ὀρμημένους διώκειν τοὺς Ἑλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἄρχοντες αὐτίκα πάντες ἤειραν τὰ σημήια καὶ ἐδίωκον, ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, οὔτε κόσμῳ οὔδενί κοσμηθέντες οὔτε τάξι.

Παυσανίης δέ, ὡς προσέκειτο ἡ ἵππος, πέμψας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἵππεία λέγει τάδε· «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου ἐλευθέρην εἶναι ἢ δεδουλωμένην τὴν Ἑλλάδα προδεδομένα ὑπὸ τῶν συμμάχων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὴν παροικομένην νύκτα διαδράντων. Νῦν ὦν δίκαιοί ἐστε ὑμεῖς πρὸς τὴν πιεζομένην μάλιστα τῶν μοιρέων ἀμυνέοντες ἵνα· εἰ δ' ἄρα αὐτοὺς ὑμέας καταλελάβηκε ἀδύνατόν τι βωθέειν, ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς τοξό-

τας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε. Συνοίδαμεν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρεόντα τόνδε πόλεμον ἐοῦσι πολλὸν προθυμοτάτοισι, ὥστε καὶ ταῦτα ἐσακούειν».

Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐπύθοντο, ὀρμέατο βωθέειν καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν.

β'.

Πιεζομένων δὲ τῶν Σπαρτιητέων καὶ τῶν σφαγίων οὐ γινομένων ἀποβλέψαντα τὸν Πausανίην πρὸς τὸ Ἡραῖον τὸ Πλαταιέων ἐπικαλέσασθαι τὴν θεὸν χρήζοντα μηδαμῶς σφεας ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. Ταῦτα δ' ἔτι τούτου ἐπικαλομένου προεξαναστάντες πρότεροι οἱ Τεγεῆται ἐχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν Πausανίεω ἐγένετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά· ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ ἐγένετο, ἐχώρεον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντίοι τὰ τόξα μετέντες.

Ἐγένετο δὲ πρῶτον περὶ τὰ γέγρα μαχῆ· ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε, ἤδη ἐγένετο μάχη ἰσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἐς ὃ ἀπίκοντο ἐς ὠθισμόν· τὰ γὰρ δούρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι· λήματι μὲν νυν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἔσσονες ἦσαν οἱ Πέρσαι, ἀνοπλοὶ δὲ ἑόντες καὶ πρὸς ἀνεπιστήμονες καὶ οὐκ ὁμοῖοι τοῖσι ἐναντίοισι σοφίην· προεξαΐσσοντες δὲ κατ' ἓνα καὶ δέκα, καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας καὶ διεφθείροντο.

γ'.

Τῇ δὲ ἐτύγγανε αὐτὸς ἐὼν Μαργδόσιος ἀπ' ἵππου

τε μαχόμενος λευκοῦ ἔχων τε περὶ ἑωυτὸν λογάδας Περσέων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτη δὲ καὶ μάλιστα τοὺς ἐναντίους ἐπίεσαν ὅσον μὲν νυν χρόνον Μαρδόνιος περιῆν, οἱ δὲ ἀντεῖχον καὶ ἀμυνόμενοι κατέβαλλον πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων ὥς δὲ Μαρδόνιος ἀπέθανε καὶ τὸ περὶ ἐκεῖνον τεταγμένον ἐὼν ἰσχυρότατον ἔπεσε, οὕτω δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο καὶ εἶξαν τοῖσι Λακεδαιμονίοισι.

Ἐν δὲ τῇ μάχῃ ταύτῃ συνέβη ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφυγε, τῶν λοιπέων μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀπέθανον οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ εἰς καὶ ἐνενήκοντα, Τεγεητέων δὲ ἑκκαίδεκα, Ἀθηναίων δὲ δύο καὶ πεντήκοντα.

II

Α' Συμμαχία Ἑλλήνων καὶ Σαμίων

(Κεφ, 90-92)

α'.

Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρης, τῆσπερ ἐν Πλαταιῆσι τὸ τρωῶμα ἐγένετο, συνεκύρησε γενέσθαι καὶ ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης· ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ Δήλῳ κατέατο οἱ Ἕλληνες οἱ ἐν τῆσι νηυσὶ ἅμα Λευτυχίδῃ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀπικόμενοι, ἦλθόν σφι ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου Λάμπων τε Θρασυκλέος καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχεστρατίδew καὶ Ἡγησίστρατος Ἀρισταγόρωew, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λάθρῃ τῶν τε Περσέων καὶ τοῦ τυράννου

θεομήτορος τοῦ Ἀνδροδάμαντος, τὸν κατέστησαν Σάμου τύραννον οἱ Πέρσαι.

Ἐπελθόντων δέ σφραων ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ καὶ παντοῖα, ὡς, ἦν μούνον δυνάμει αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, ἀποστήσονται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομενέουσι ἦν δὲ καὶ ἴσχυρα ὑπομείνωσι, οὐκ ἐτέρην ἄγρην τοιαύτην εὐρεῖν ἐν αὐτοῖς· θεοὺς τε κοινούς ἀνακαλέων προέτραπε αὐτοὺς ῥύσασθαι ἄνδρας Ἑλληνας ἐκ δουλοσύνης καὶ ἀπαμῦναι τὸν βάρβαρον.

Ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε καὶ τὸ ἔργον προσῆγε· οὐκ ἔτι γὰρ οἱ Σάμιοι πίστιν τε καὶ ὄρκια ἐποιεῦντο ναυμαχίης πέρι πρὸς τοὺς Ἑλληνας.

Ἡ ἐν Μυκάλῃ νίκη τῶν Ἑλλήνων (479 π. Χ.)

(Κεφ. 96-107)

α΄.

Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὡς ἐκαλλίρησε, ἀνῆγον τὰς νέας πρὸς τὴν Δῆλον πρὸς τὴν Σίμον· ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο τῆς Σάμης πρὸς Καλάμοισι, οἱ μὲν αὐτοῦ ὀρμισάμενοι ἀπὸ τῶν Ἡραίων τὸ ταύτη παρσκευάζοντο ἐς ναυμαχίην· οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι σφραας προσπλέειν ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἡπειρον τὰς νέας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ Φοινίκων ἀπῆκαν ἀποπλέειν.

Βουλευομένοισι γὰρ σφι ἐδόκεε ναυμαχίην μὴ ἐπιχειρῆσαι· οὐ γὰρ ὧν ἐδόκεον ὁμοῖοι εἶναι· ἐς δὲ τὴν ἡπειρον ἀπέπλεον, ὅπως ἔωσι ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν ὁ σφέτερον ἐόντα ἐν τῇ Μυκάλῃ, ὃς κελεύσαντος Ἰέρξεω καταλελειμμένος τοῦ ἄλλου στρατοῦ Ἴωνίην

ἐφύλασσε· τοῦ πληθους μὲν ἦν ἑξ μυριάδες, ἐστρατιῶν
γεε δὲ αὐτοῦ Τιγράνης κάλλει τε καὶ μεγάλῃ ὑπερ-
φέρων Περσέων· ὑπὸ τοῦτον μὲν δὴ τὸν στρατὸν
βουλευσάντο καταφυγόντες οἱ τοῦ ναυτικοῦ στρατι-
ῶν ἀνειρῶσαι τὰς νέας καὶ περιβαλέσθαι ἔρκος, ἔρυσ-
τῶν νεῶν καὶ σφέων αὐτῶν κρυσφύγετον.

Ταῦτα βουλευσάμενοι ἀνήγοντο· ἀπικόμενοι δὲ
παρὰ τὸ τῶν Ποτινέων ἱδὸν τῆς Μυκάλης ἐς Γαί-
σωνά τε καὶ Σκολοπέοντα, ἐνθαῦτα τὰς τε νέας ἀνεί-
ρυσαν καὶ περιεβάλοντο ἔρκος καὶ λίθων καὶ ξύ-
λων, δένδρεα ἐκκόψαντες ἡμέρα, καὶ σκόλοπας περὶ
τὸ ἔρκος κατέπηξαν. Καὶ παρεσκευάδατο ὡς πολιοῦ-
κησόμενοι καὶ ὡς νικήσοντες· ἐπ' ἀμφοτέρα γὰρ ἐπι-
λεγόμενοι παρασκευάζοντο.

β'.

Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο οἰχωκότας τοῦ
βαρβάρους ἐς τὴν ἡπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπεφευγόν-
των, ἐν ἀπορίῃ τε εἶχοντο, ὅτι ποιέωσι, εἴτε ἀπα-
λάσσωνται ὀπίσω, εἴτε καταπλέωσι ἐπ' Ἕλλησπόντου
τέλος δὲ ἔδοξε τούτων μὲν μηδέτερα ποιέειν, ἐπιπλέ-
ειν δὲ ἐπὶ τὴν ἡπειρον.

Παρασκευασάμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀποβί-
θρας καὶ τὰ ἄλλα, ὅσων ἔδεε, ἔπλεον ἐπὶ τῆς Μυ-
κάλης.

Ὡς δὲ ἄρα παρεσκευάστο τοῖσι Ἕλλησι, προσή-
σαν πρὸς τοὺς βαρβάρους· ἰοῦσι δὲ σφι φήμη τε ἐσέ-
πατο ἐς τὸ στρατόπεδον πᾶν καὶ κηρυκίον ἐφάνη
ἐπὶ τῆς κυματογῆς κείμενον· ἡ δὲ φήμη διηλθὲ σφι
ᾧδε, ὡς οἱ Ἕλληνες τὴν Μαρδονίου στρατιὴν νικῶν

Βοιωτοῖσι μαχόμενοι· δῆλα δὴ πολλοῖσι τεκμη-
ροῖσι ἐστὶ τὰ θεῖα τῶν πρηγμάτων, εἰ καὶ τότε τῆς
ἡμέρης συμπύπτοντος τοῦ τε ἐν Πλαταιῆσι καὶ
ἐν Μυκάλῃ μέλλοντος ἔσεσθαι τρώματος φήμη
τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι ταύτῃ ἔσαπίκετο, ὥστε θαρσῆσαι
τὴν στρατιὴν πολλῷ μᾶλλον καὶ ἐθέλειν προθυμό-
ρον κινδυνεύειν.

γ'.

Ὡς μέντοι ἢ κληδὼν αὕτη σφι ἐσέπτατο, μᾶλλον
καὶ ταχύτερον τὴν πρόσδοον ἐποιεῦντο· οἱ μὲν
Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι ἔσπευδον ἐς τὴν μάχην, ὡς
καὶ αἱ νῆσοι καὶ ὁ Ἑλλάσποντος ἀεθλα προέκειτο.

Ἐως μὲν νυν τοῖσι Πέρσῃσι ὄρθια ἦν τὰ γέρρα,
ὄνοντό τε καὶ οὐδὲν ἔλασπον εἶχον τῇ μάχῃ·
εἴτε δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν προσεχέων ὁ στρα-
τός, ὅπως ἑαυτῶν γένηται τὸ ἔργον καὶ μὴ Λακεδαι-
μόνων, παρακελευσάμενοι ἔργου εἶχοντο προθυμότε-
ρον, ἐνθεῦτεν ἤδη ἕτεροιοῦτο τὸ πρῆγμα· διωσάμε-
νοι γὰρ τὰ γέρρα οὗτοι φερόμενοι ἐσέπεσον ἀλέες ἐς
τὸ Πέρσας, οἱ δὲ δεξάμενοι καὶ χρόνον συχρὸν
ἀνυπόνομοι τέλος ἔφευγον ἐς τὸ τεῖχος.

Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ
Κορινθῆσιοι (οὗτοι γὰρ ἦσαν ἐπεξῆς τεταγμένοι) συν-
σπόμενοι συνέσπεπον ἐς τὸ τεῖχος· ὡς δὲ καὶ
τὸ τεῖχος ἀραίρητο, οὗτ' ἔτι πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο
βάρβαροι, πρὸς φυγὴν τε ὁρμέατο οἱ ἄλλοι πλὴν
ἐρσέων· οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινόμενοι ἐμάχοντο
τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτουσι Ἑλλήνων.

Ἐπεῖτε δὲ κατεργάσαντο οἱ Ἕλληνες τοὺς πολ-

λους, τοὺς μὲν μαχομένους, τοὺς δὲ καὶ φεύγοντας
τῶν βαρβάρων, τὰς νέας ἐνέπησαν καὶ τὸ τεῖχος
ἅπαν, τὴν λήϊην προεξαγαγόντες ἔς τὸν αἰγιαλόν, καὶ
θησαυροὺς τινὰς χρημάτων εὗρον· ἐμπρήσαντες
τὸ τεῖχος καὶ τὰς νέας ἀπέπλεον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αθήνα, 1997

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἀριθ. πρωτ. 18429

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27)5 1927

Πρὸς τὸν κ. Ν. Γκινόπουλον

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῆς 3 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 13 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 37 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ βιβλίον ὑμῶν, ἐκλογαί περικοπῶν ἄνευ σχολίων Ἡροδότου διὰ τὴν α'. τάξιν τῶν γυμνασίων διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927-28, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἐν ταῖς σχετικαῖς ἐκθέσεσιν ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπείας.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

Τυπογραφεῖον ἢ «ΜΕΛΙΣΣΑ» Σωκράτους 48

ΝΙΚΟΛ. Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

~~ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ~~

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΑΘΗΝΑ,"
Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6, ΑΘΗΝΑΙ

1927

Τυπώται μετά βιβλιοστίμου 745,

βιβλιοστίμιον : 2,65

πρόσθετον 80

Πρόστιον : 100
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ζωήτης Καρύλας

ΙΟΤΟΛ ΥΟΙΣΤΑ

ΕΝΑ

ΚΟΥΡΑ

ΜΟΡΦΗ

ΕΝΑ

ΕΝΑ

ΕΝΑ

ΕΝΑ

ΝΙΚΟΛ. Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΑΘΗΝΑ",
Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6, ΑΘΗΝΑΙ
1927

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ
Συγγραφέως.

1. — ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ (*)

I

α'

Εἰ μὴ συνήδειν, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βου-
μένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμέ ποιεῖν, πολλὴν
αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦ-
ν γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι με-
τῶν ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζω-
εις ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.
ὦ γὰρ οὕτω σφόδρα ἑμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἔλ-
πει καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς διακείμενος,
εἰδὼν ἑμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμέ-
νων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν
τὸν χρόνον ἠγήσεσθαι.

β'

* Ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν
ἠδείξω, ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι +

(*) Κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν Th. Thalheim

καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχει
ὑμῖν, μεδέν πώ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι
περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ
δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δε
μαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι
χείρους εἶναι.

II

α'

Πρῶτον δὲ ἀποδείξω, ὡς οὐχ ἵππευον ἐπὶ τῷ
τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας. Ἡμεῖς
γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς
Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε
καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων ἐπεδημοῦμεν
οὔτε μειωταμένους τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν παρὰ
τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον
πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον
καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἄλλων
τρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνησίως
μην ἔχοντες, ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μετρίως
δὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλ'
μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας
δῆμον.

β'

Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἵππεύσαντας
σκοπεῖν εὐθηδὲς ἔστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν
ὁμολογούντων ἵππεύειν οὐκ ἔνεισι, ἔνιοι δὲ τῶν
ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν· Ἐκεῖνος δ' ἔστιν ὁ
ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθατε, ἐψηφίσθητε
σθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἵππεύσαντας, ἐν
τὰς καταστάσεις ἀναπράξετε παρ' αὐτῶν. Ἐμὲ τὸ

οὐδείς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν
ἰρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκους οὔτε κα-
τασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο
εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀπο-
δειξίαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιου-
σθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμ-
μασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥά-
διον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῶ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ
ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων
ἀπενεχθῆναι.

γ.

Ἐτι δέ, ὦ βουλή, εἶπερ ἰππευσα, οὐκ ἂν ἦν ἐξαρ-
τός ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας
οὐδείς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δο-
ξάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρω-
σόμενοι, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βου-
λομένους πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰππάρ-
χους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με-
ταίεθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι πε-
ρὶ τῶν ἰππευσάντων μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ
καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

III

α'

Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ', ὅ,τι
πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς
ἰσχυροῖς ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων
δοξάζειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δι-
κόνον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι

οὐν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαί μου· ποιήσομαι
δὲ τὴν ἀπολογίαν, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτου

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς
ταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς
καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐξ
δουὺς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρω, πρὸς τὸν ἀδελφὸν
οὕτως ἐνειμάμην, ὥστ' ἐκεῖνον πλεονόμοιοι ἐξ
ἐμοῦ τῶν πατρῶων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας
οὕτω βεβίωκα, ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς
μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι.

β'

Καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διόκηκα· περὶ δὲ τῶν
κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τὴν
ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων, ὅσοι περὶ κύβερτον
ἢ πότους ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσιν
τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθαι
διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ
γοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. Καίτοι δῆλον ὅτι,
τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην
χον περὶ ἐμοῦ. Ἐτι δέ, ὡ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει
περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν
οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἑτέρους ὄρα
πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας.

γ'

Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους
τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε, οἷον ἐμαυτὸν
παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμάχου
χίαν ἐποιήσασθε πρὸς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτας
ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἵππους
πέυειν, ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν

ἀσφάλειαν εἶναι ἂν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπίταις κίνδυνον ἠγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφη τῷ Ὁρθοβούλῳ ἔξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἠγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὁρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

δ'

Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, ἐφοδίων δ' ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί μοι ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

ε'

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδόντων, ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἐτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην, ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης καὶ πλείστων ἀποθανόντων, ὕστερος ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στεριῶς τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος.

στ'

Καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατελιμμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι παριέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι τάξεις, αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἀπάντων· εἰκότως, ὦ βουλή—δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσφσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι—, προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν.

ζ'

Ὡστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προστατιτόμενα ἐποιοῦν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων. Καὶ ταῦτ' ἐποιοῦν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἠγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἀπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καὶ μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

η'

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. Καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾷ, διὰ τοῦτο

μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς
αἰώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν
ἀνδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες
μεῖς ὠφελείσθε. Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὡς
βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν
ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι
καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γε-
γόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ
ἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

θ'

Ἦδη δὲ τινῶν ἠσθόμην, ὅτι βουλή, καὶ διὰ ταῦτα
ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν
ᾧ δήμῳ. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ
τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι
καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέον-
τος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν
ἐπέαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς
ὄρων—τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν—τοὺς τοιούτους μό-
νον αἰξίους τινὸς νομίζοντας εἶναι· ὥστε ὄρων ὑμᾶς
ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράτ-
τειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς
τοιούτοις ἀχθοίσθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί
τιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

2.— ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

I

α'

Ἑμῶν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὧς ἄνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκόμενοι τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγορῶν θαυμάζω οἷς ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται, εἰ σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοῦτο πολλὰ ἐξημαρτηκότας ζητοῦσιν ὑμᾶς πείθειν περὶ πάντων ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν. Εἰ μὲν οὐκ οἴονται, ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει πάντ' ἐμοῦ κατηγορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνων πεπραγμένων εἰρήκασιν· εἰ δὲ ὡς ἐμοί τι προσήκοντα περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους, ἑμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα οἷόσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς ὁ βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο.

β'

Χ Δέομαι δ' ὑμῶν, ὧς ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συκοφάνταις. Τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάναι—ἐκ τούτων γὰρ ἂν μάλιστα χρηματίζονται· ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι· οὕτω γὰρ ἂν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι πλείστους συμμάχους ἔχοιτε. Ἄξιῳ δέ, ὧς ἄνδρες δικασταί, εἰ ἂν ἀποφῆνω συμφορᾶς μὲν μηδε-

μιᾶς αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμέ-
νος τὴν πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα
γούν μοι παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ
πεποιηκότας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχά-
νειν δίκαιόν ἐστι.

γ'

Μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι,
εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικοῦντα ἔξε-
λέγξαι, οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἔμοῦ
κατηγόρουν, οὐδ' ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις
πεπραγμένων ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς
ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομίζουσι τὴν πρὸς
ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν
εἰργασμένους ἀπολέσαι. Ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον
εἶναι οὔτε εἴ τινες τῇ πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι
γεγένηται, ἄλλους τινὰς ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν
κομίσασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ' εἴ τινες πολλὰ κακὰ
εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι' ἐκείνους τοὺς μηδὲν
ἀδικοῦντας ὀνειδούς καὶ διαβολῆς τυγχάνειν· ἱκανοὶ
γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ μέγα κέρδος
νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς καθε-
στηκότας.

II

α'

Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν
πολιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ οὐκ δη-
μοκρατίας. Ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ
περὶ ἑμαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων

ὥς οὔτε ἐξ ὧν ἐν δημοκρατία οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχία πεποίηκα, οὐδὲν μοι προσῆκον κανόνου εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ.

β'

Πρῶτον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι χρὴ, ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἀνθρώπων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ' ἥτις ἂν ἐκάστῳ πολιτεία συμφέρη, ταύτην προθυμεῖται καθεστάναι· ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστὶ μέρος ὡς πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων. Καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον γεγενημένων μαθήσεσθε· σκέψασθε γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλλοντο. Οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας τὴν πρότεραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὐθις τῶν τριάκοντα ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἷτινες τῶν Ἐλευσινάδε ἀπογραψαμένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν.

γ'

Οὐκ οὐκ χαλεπὸν γινῶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδία συμφερόντων ἐκάστῳ. Ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατία πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ εἴ τις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια τῶν

πραγμάτων μεταπεσόντων· οὕτως γὰρ ἂν δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε. Ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν εὐθύνας δεδωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι ἢ ἄλλη τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθε. Ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ καγαθὰ εἰργασιμένοι εἰσὶ, κακὸν δὲ μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς τούτων ἀποδέχεσθε διαβολὰς, οὐδ' ἂν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐτοὺς φάσκωσιν εἶναι.

δ'

Ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐδεμίᾳ πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧς τινος ἂν προθυμούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι ἑτέρων ἐπεθύμουν πραγμάτων. Τετρηράρχηκά τε γὰρ πεντάκις, καὶ τετράκις νευαυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τᾶλλα λελητούργηκα οὐδενὸς χειρὸν τῶν πολιτῶν. Καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττομένων ἔδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην, καὶ εἴ πού μοί τις συμφορὰ γένοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. Ὡν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀπάντων ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος αἰτίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουں τυχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ

ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰληφότες.

ε'

Ἄ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν, ἃ ἐκάστω τυγχάνει πεπραγμένα· ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην—ἢ τῶν κατηγορῶν ὁ βουλούμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω—οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, οὐδεὶς με ἀποδείξει οὔτε βουλευσάντα οὔτε ἄρχῆν οὐδεμίαν ἄρξαντα. Καίτοι εἰ μὲν ἔξόν μοι ἄρχειν μὴ ἐβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἤξιον μοι μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ οὕτως ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγοροὺς;

στ'

Ἐπι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. Ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον, ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρησθαι συμφορᾷ. Ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεῖς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἔξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλωμένῳ ῥᾶδιον. Οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίκαιαν καταδικατησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέ-

ν γεγωνῶς συμφορῶν. Καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγενη-
νων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν
αρηγότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.

ζ'

Καὶ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἠγοῦμαι
εἰ ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. Ὅστις
τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης
ουσίας, ἥ που νῦν σφόδρα προθυμηθῆσομαι χρη-
δὸς εἶναι, εὔειδὼς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω
κην. Ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω,
στε ἐν ὀλιγαρχίᾳ μὲν μὴ ἐπιθυμῆναι τῶν ἀλλοτρίων,
δημοκρατία δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀνα-
σκειν.

η'

Ἐγοῦμαι δέ, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως
ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθό-
τας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν τῷ πλήθει ἐξη-
αρηγόσι, οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομί-
ναι, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυ-
πομένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων
ρηρημένους, οὐδὲ οἷ τῆς σφετέρως αὐτῶν σωτηρίας
μεταξὺ ἑμῶν ἐν τῷ ἄσπῳ, ἀλλὰ οἷτινες ἑτέρους ἀπο-
λέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. Εἰ δὲ
ἔσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες,
μεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.

III

α'

Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶν δε, ὧ ἄνδρες δικασταί.

Πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατία τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον, ἔνιοι δ' ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἔδωροδίκουν, οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. Καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνον ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἠγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίου, ἠγανακτεῖτε, ἠγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδικήματα πάσῃ τῇ πόλει κοινὰ γίνεσθαι. Οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἱ ἐκείνους ἔωρᾶτε ἔξαμαρτάνοντας, οὐδὲ ἂν πάσχοντες ἀδίκᾳ ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἐτέρους ποιῆτε, δίκαια ἠγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ ἡμῶν γνώμην ἔχετε, ἦνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἶχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην ποιήσετε καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιάρωτα ψηφιεῖσθε.

β'

Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρὴ, ὅτι ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν βουλευσασθαι. Ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἶχετε τῆς καθόδου, ἠγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ ἐπυνθάνεσθε τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας, τοὺς ἄλλους δὲ πολίτας ἐκ τοῦ ἄστεως ἐκκεκηρυγμένους, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δὲ ὄντας τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν πολε-

μοῦντας, τότε ἤδη καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. Ταῦτά γὰρ τοῖς θεοῖς ἠύχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἔωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθῆσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευγόντων δύναμιν κατιέναι.

γ'

Χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλευέσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι, νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἰκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν εἶη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων, ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτως διακειμένους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενός ἐγκλήματος πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ διαβεβλησθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βούλονται, ἐλπίζοντες τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πονηρίαν ἑαυτῶν ἡγοῦνται σωτηρίαν.

δ'

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἂ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλῃσεν, ἂ δ' ἐγὼ παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέ-

Λυσίου Λόγοι

2

ρει. Ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν, ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἡδίκηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο.

ε'

Ἦμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε, ὥστε τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμοιοῦς ὅρκους ὤμνυτε· τελευτῶντες δὲ ἡδίων ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε ἢ τοὺς ἀρξάντας ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ. Καὶ εἰκότως, ὧ ἄνδρες δικασταί· πᾶσι γὰρ ἤδη φανερόν ἐστιν, ὅτι διὰ τοὺς μὲν ἀδίκως πολιτευομένους ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίνεταί, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δις κατέστη· ὥστε οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις, οἷς οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις.

στ'

Σκέψασθαι δὲ χρὴ, ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες καὶ μάλιστα κεινδυνευκότες καὶ πλεῖστα ὑμᾶς ἀγαθὰ εἰργασμένοι πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκελεύσαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμενοι ταύτην δημο-

κρατίας εἶναι φυλακὴν· τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἄστεως ὑπὲρ τῶν παρεληλυθόντων ἄδειαν ποιήσειν, τοῖς δὲ ἐκ Πειραιῶς οὕτως πλεῖστον ἂν χρόνον τὴν πολιτείαν παραμείναι. Οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτε ἢ τούτοις, οἱ φεύγοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατελιθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν.

ζ'

Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας ἔμοι τῶν ἐν ἄστει μεινάντων φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ, ὁποῖοί τινές εἰσι πολῖται· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν, ὅ,τι ἂν ἐποίησαν, εἴ τις αὐτοὺς εἶασε τῶν τριάκοντα γενέσθαι, οἱ νῦν δημοκρατίας οὔσης ταῦτ' ἐκείνοις πράττουσι, καὶ ταχέως μὲν ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἄρχοντες οὐδεμιᾶς εὐθύνην διδόασιν, ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμονοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον κατηγγέλκασιν, διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς Ἑλλήσι γεγενήμεθα.

η'

Καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἑτέρων πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριάκοντα, πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ καὶ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν ὧνπερ ἐκεῖνοι, ὅμως οἶονται χρῆναι οὕτως ῥαδίως, ὃν ἂν βούλωνται κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων ἀδικούντων, ἄριστοι δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι. Καὶ τούτων μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δημοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅ,τι ἂν οὗτοι

βούλωνται, καὶ δίκην διδῶσιν οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες, ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐτῶν μὴ διδόντες.

θ'

Καὶ δέξαιντ' ἂν μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ ἐλευθέραν, ἠγοῦμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς ἀκινδύνως αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλωνται, ἐὰν δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτήρια γένηται, τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μείζον δυνήσεσθαι· ὥστε διὰ τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδῶν εἰσιν, ἐὰν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν ὑμῖν φαίνεται. Τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ κατανοῆσαι· αὐτοὶ τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν, ἀλλ' αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς τε τὰ μὲν αὐτοὶ ὄρατε, τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε.

IV

α'

Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἠγοῦμεθ' εἶναι πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένειν· ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν αἰτίους δίκην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημένων μεμνημένοι συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν δὲ φανεροὶ γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τιμωρούμενοι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑποψίαν καταστήσετε...

3.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΥΝΑΤΟΥ

I

α'

Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὧ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τρυτονί. Πρῶτον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν, ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην, νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. Καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδειξαὶ ψευδόμενον, ἑμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μάλλον ἄξιον ἢ φθόνου. Διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι οοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν κίνδυνον οὔτος ἢ διὰ φθόνον.

β'

Καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ, οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνας ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας; οὐ γὰρ ἔνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμῶρεῖται· διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτε ἐχθρῷ πάποτ' ἐχρησάμην αὐτῷ. Ἦδη τοίνυν, ὧ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτη κεχρημένος συμφορᾷ τούτου βελτίων εἰμι πολίτης. Καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὧ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι. Εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἔξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω;

II

α'

Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· ὑπερῶν δὲ μοι προσήκει λέγειν, ὡς ἂν οἶός τ' ὧ διὰ βρα-

χυτάτων ἐρω̄. Φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με
λαμβάνειν τὸ παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ
σώματι δύνασθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ
τέχνην ἐπίστασθαι τοιαύτην, ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδο-
μένου τούτου ζῆν. Καὶ τεκμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ
σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ'
ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι δύναμαι συνεῖναι δυναμένοις
ἀνθρώποις ἀναλίσκειν.

β

Τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλ-
λον τὸν ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἴο-
μαι γινώσκειν· ὅμως δὲ κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρω̄.
Ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατήρ κατέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μῆ-
τέρα τελευτήσασαν πέπανμαι τρέφων τρίτον ἔτος
τουτί, παῖδες δὲ μοι οὐπω εἰσίν, οἳ με θεραπεύσουσι.
Τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην ὠφελεῖν, ἣν
αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν διαδεξόμενον
δὲ αὐτὴν οὐπω δύναμαι κτήσασθαι. Πρόσοδος δὲ
μοι οὐκ ἔστιν ἄλλη πλὴν ταύτης, ἣν ἂν ἀφέλησθέ
με, κινδυνεύοιμ' ἂν ὑπὸ τῇ δυσχερεστάτῃ γενέσθαι
τύχη.

γ

Μὴ τοίνυν, ἐπειδὴ γε ἔστιν, ᾧ βουλή, σῶσαί με
δικαίως, ἀπολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἅ νεωτέρῳ καὶ μᾶλ-
λον ἐρρωμένῳ ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέ-
στερον γινόμενον ἀφέλησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ
τοὺς οὐδὲν ἔχοντας κακὸν ἐλεημονέστατοι δοκοῦντες
εἶναι, νυνὶ διὰ τοῦτον τοὺς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς
ὄντας ἀγρίως ἀποδιώξητε· μηδ' ἐμὲ τολμήσαντες

ἀδικῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ διακει-
μένους ἀθυμῆσαι ποιήσητε. Καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἶη,
ὦ βουλή, εἰ ὅτε μὲν ἀπλή μοι ἦν ἡ συμφορά, τότε
μὲν ἐφαινόμην λαμβάνων τὸ ἀργύριον τοῦτο, νῦν
δ' ἐπειδὴ καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα
κακὰ προσγίγνεται μοι, τοῦτ' ἀφαιρεθεῖην.

δ'

Δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ
κατήγορος ἂν ἐπιδείξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων.
Εἰ γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγωδοῖς προκα-
λεσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἔλοιτο χο-
ρηγῆσαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. Καίτοι πῶς οὐ
δεινὸν ἐστὶ νῦν μὲν κατηγορεῖν, ὡς διὰ πολλὴν εὐπο-
ρίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις,
εἰ δέ, ὣν ἐγὼ λέγω, τύχοι τι γενόμενον, ὁμολογεῖν
ἂν ἐμὲ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι πονηρότερον :

ε'

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἵπικῆς, ἧς οὗτος ἐτόλμησε μνη-
σθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς
αἰσχυνθεὶς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. Ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι, ὦ
βουλή, πάντα τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοῦτο ζητεῖν
καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὡς ἀλυπτότατα μεταχει-
ριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. Ὡν εἷς ἐγὼ, καὶ πε-
ριπεπωκὸς τοιαύτῃ συμφορᾷ ταύτῃ ἐμαυτῷ ῥαστώ-
νην ἐξηῆρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγ-
καίων. Ὁ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον, ὅτι διὰ
τὴν συμφορὰν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν, ὡς οὗτός φη-
σιν, ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, ῥᾶδιόν ἐστι μαθεῖν.

στ'

Εἰ γὰρ ἐκεκτῆμην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχού-
μην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς ἄλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον·
νυνὶ δὲ ἐπειδὴ τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτήσασθαι, τοῖς
ἄλλοτρίοις ἵπποις ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλάκις.
Καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστίν, ὧ βουλή, τοῦτον αὐ-
τόν, εἰ μὲν ἐπ' ἀστράβης ὠχούμενον ἐώρα με, σιωπᾶν
— τὶ γὰρ ἂν καὶ ἔλεγεν; —, ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἠτημένους
ἵππους ἀναβαίνω, πειρᾶσθαι πείθειν ὑμᾶς, ὡς δυνατός
εἶμι; καὶ ὅτι μὲν δυοῖν βακτηρίαιν χρῶμαι, τῶν ἄλλων
μιᾶ χρωμένων, μὴ κατηγορεῖν ὡς καὶ τοῦτο τῶν δυ-
ναμένων ἐστίν· ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω τέκμη-
ρίῳ χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς εἶμι τῶν δυναμένων; οἷς
ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι.

ζ'

Τοσοῦτον δὲ διενήνοχεν ἀναισχυντία τῶν ἀπάντων
ἀνθρώπων, ὥστε ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσοῦτους
ὄντας εἰς ὧν, ὡς οὐκ εἶμι τῶν ἀδυνάτων ἐγώ. Καί-
τοι εἰ τοῦτο πείσει τινὰς ὑμῶν, ὧ βουλή, τί με κωλύει
κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν
ἀφελέσθαι τὸν ὀβολὸν ὡς ὑγιαίνοντος, τούτῳ δὲ ψηφί-
σασθαι πάντα ὡς ἀναπήρω; οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν
ὑμεῖς μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ διδόμενον,
οἱ δὲ θεσμοθέται ὡς ἀδύνατον ὄντα κληροῦσθαι κω-
λύσουσιν. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε
γνώμην, οὔθ' οὔτος ὑμῖν. Ὁ μὲν γὰρ — εὖ ποιῶν —
ὥσπερ ἐπικλήρου τῆς συμφορᾶς οὔσης ἀμφισβητήσων
ἦκει καὶ πειρᾶται πείθειν ὑμᾶς, ὡς οὐκ εἶμι τοιοῦτος,
οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε πάντες· ὑμεῖς δέ — ὁ τῶν εὖ φρονούν-

των ἔργων ἐστί—μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτου λόγοις.

η΄

Λέγει δέ, ὡς ὑβριστῆς εἶμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελγῶς διακείμενος, ὥσπερ, εἰ φοβερῶς ὀνομάσειε, μέλλων ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ, ἐὰν πάνυ πρᾶνως ταῦτα ποιήσων. Ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ᾧ βουλή, σαφῶς οἶμαι δεῖν διαγιγνώσκειν, οἷς τ' ἐγχωρεῖ τῶν ἀνθρώπων ὑβρισταῖς εἶναι καὶ οἷς οὐ προσήκει. Οὐ γὰρ τοὺς πενομένους καὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους ὑβρίζειν εἰκός ἀλλὰ τοὺς πολλῶ πλείω τῶν ἀναγκαίων κεκτημένους οὐδὲ τοὺς ἀδυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πιστεύοντας ταῖς αὐτῶν ῥώμαις· οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβηκότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἔτι νέους καὶ νέαις ταῖς διανοίαις χρωμένους.

θ΄

Οἱ μὲν γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐξωνοῦνται τοὺς κινδύνους, οἱ δὲ πένητες, ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας σωφρονεῖν ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι συγνώμης ἀξιοῦνται τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν ἀμφοτέροι· καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ μηδὲν αὐτοῖς πάσχουσιν, οὓς ἂν βουλευθῶσιν, ὑβρίζειν, τοῖς δὲ ἀσθένεσιν οὐκ ἔστιν οὔτε ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπάρξαντας οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίγνεσθαι τῶν ἀδικουμένων. Ὡστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ τῆς ἐμῆς ὑβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς πεῖσαι βουλόμενος, ὡς εἶμι

τοιούτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμωδεῖν βουλόμενος, ὥσπερ τι
καλὸν ποιῶν.

ι'

Ἔτι δὲ καὶ συλλέγεσθαι φησιν ἀνθρώπους ὡς
ἐμὲ πονηροὺς καὶ πολλοὺς, οἳ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνηλώ-
κασιν, τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σφάζειν βουλομένοις ἐπιβου-
λεύουσιν. Ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε πάντες, ὅτι ταῦτα
λέγων οὐδὲν ἐμοῦ κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων,
ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐδὲ τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων μᾶ-
λλον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς. Ἐκαστὸς
γὰρ ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν ὁ μὲν πρὸς μυροπω-
λεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς σκυτοτομεῖον,
ὁ δ' ὅποι ἂν τύχη, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς τοὺς ἔγγυ-
τάτω τῆς ἀγορᾶς κατασκευασμένους, ἐλάχιστοι δὲ ὡς
τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς· ὥστ' εἴ τις ὑμῶν πο-
νηρίαν καταγνώσεται τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων, δῆλον
ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ
κᾶκείνων, ἀπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε
προφοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἀμουγέπου.

ια'

Ἄλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα, ὅ,τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς ἀπο-
λογούμενον πρὸς ἕνα ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων
ἐνοχλεῖν πλείω χρόνον. Εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων
εἴρηκα, τί δεῖ περὶ τῶν φαύλων ὁμοίως τούτῳ σπου-
δάζειν; ἐγὼ δ' ὑμῶν, ὧ βουλή, δέομαι πάντων τὴν
αὐτὴν ἔχειν περὶ ἐμοῦ διάνοιαν, ἣν περ καὶ πρότερον.
Μὴ οὖν, οὗ μόνου μεταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι
τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτου διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ

με· μηδ', ἃ πάλαι κοινῇ πάντες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος, εἰς ὧν, πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. Ἐπειδὴ γάρ, ὧ βουλή, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ὁ δαίμων ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἡ πόλις ἡμῶν ἐψηφίσατο τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς ἅσασι καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. Πῶς οὖν οὐκ ἂν δειλαιότατος εἶην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγίστων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἰμί, ἃ δ' ἡ πόλις ἔδωκε προνοηθεῖσα τῶν οὕτως διακειμένων, διὰ τὸν κατήγορον ἀφαιρεθείην; μηδαμῶς, ὧ βουλή, ταύτη θῆσθε τὴν ψῆφον.

ιβ'

Διὰ τί γὰρ ἂν τύχοιμι τούτων ὑμῶν; πότερον ὅτι δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε καταστάς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰς ἀποδείξειεν. Ἄλλ' ὅτι πολυπράγμων εἰμί καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθῆμων; Ἄλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιο καὶ τοῦτο ψεύδεσθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. Ἄλλ' ὅτι λίαν ὑβριστῆς καὶ βίαιος; Ἄλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ τοιαῦτα τυγχάνω χρώμενος. Ἄλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν τριάκοντα γενόμενος ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς τῶν πολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἔφυγον εἰς Χαλκίδα, καὶ ἕξόν μοι μετ' ἐκείνων ἀδεῶς πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἰλόμην κινδυνεύειν ἀπόντων.

ιγ

Μὴ τοίνυν, ὧ βουλή, μηδὲν ἡμαρτηκῶς ὁμοίων ὑμῶν τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἡδίκηκόσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ψῆφον θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις βουλαῖς, ἀναμνη-

σθέντες, ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας τῆς πόλεως δίδωμι λόγον αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρχας οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπέχω νῦν αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ μόνον ποιοῦμαι τοὺς λόγους. Καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνώσεσθε πάντες, ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχῶν ἔξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ περιγίγνεσθαι.

4.

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

I

α'

Πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὧ ἄνδρες δικασταί, θαυμάζοντες ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγοροῦν, καὶ λέγοντες ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς ἀδικεῖν ἠγεῖσθε, οὐδὲν ἤττον καὶ τοὺς περὶ τούτων λόγους ποιουμένους συκοφαντεῖν νομίζετε. Ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων εἰπεῖν βούλομαι.

β'

Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδωσαν εἰς τὴν βουλήν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἔλεγον τινες τῶν ῥητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρητοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. Ἡγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστάς εἶπον, ὅτι μοι δοκοῖη κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσι ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.

γ'

Πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἔνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. Πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων ἡσυχίαν ἀγόντων ἀναστάς

αὐτῶν κατηγοροῦν, καὶ πᾶσι φανερόν ἐποίησα, ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν. Ἡρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα, δεδιώς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἠγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν ὑμεῖς περὶ αὐτῶν, ὅ τι ἂν βούλησθε, ψηφίσησθε.

II

α'

Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβητε. «Εἰπέ σὺ ἐμοί, μέτοιχος εἶ»; «Ναί». «Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλη»; «Ὡς πεισόμενος». «Ἄλλο τι οὖν ἢ ἀξιοῖς ἀποθανεῖν, εἴ τι κεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἢ ζημία»; «Ἐγώ γε». «Ἀπόκρισαι δὴ μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορῶν, ὢν ὁ νόμος ἕξεῖναι κελεύει». «Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην».

β'

Ἐὰν μὲν τοίνυν ἀποδείξη, ὃ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἔστι νόμος, ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν σῖτον, ἐὰν οἱ ἀρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ μή, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. Ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρεσχόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορῶν συνωνεῖσθαι. Χρῆν μὲν τοίνυν, ὃ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμπρίασθαι, ὃ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὁμωμόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ' ἵνα πεισθῆτε, ὅτι καὶ κατὰ

τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη διὰ μακροτέρων εἰπεῖν περὶ αὐτῶν.

γ'

Ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς ἄρχοντας ἠρωτῶμεν. Καὶ οἱ μὲν τέσσαρες οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναί τοῦ πράγματος, Ἄνυτος δ' ἔλεγεν, ὡς τοῦ προτέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, τούτων ὑπερβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχομένων συμβουλεύσειεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονικοῦσιν, ἡγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὄνουμένοις ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὀβολῶν μόνον πωλεῖν τιμιώτερον. Ὡς τοίνυν οὐ συμπριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ ἀλλήλοις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον μάρτυρα παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

δ'

Καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας βουλῆς τοὺς εἶπε τοὺς λόγους, οὗτοι δὲ τῆτες συνωνοῦμενοι φαίνονται.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελεύθεντες συνεπριαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε· ἡγοῦμαι δέ, ἔάν ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν· περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρηθῆν γεγραμμένοι, πῶς οὐ χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ τετιθημένους καὶ τοὺς κελεύοντας τούτοις τᾶναντία πράττειν·

ε'

Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἶομαι αὐτοὺς ἐπι-
 μὲν τοῦτον λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ' ἐροῦσιν,
 ὥσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως
 συνεωνοῦντο τὸν σῖτον, ἵν' ὡς ἀξιότατον ἡμῖν πω-
 λοῖεν. Μέγιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον
 τεκμήριον, ὅτι ψεύδονται. Ἐχρῆν γὰρ αὐτούς,
 εἴπερ ἡμῶν ἕνεκα ἔπραττον ταῦτα, φαίνεσθαι
 τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς ἡμέρας πωλοῦντας, ἕως
 ὃ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νῦν δ' ἐνίστε τῆς
 αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμιώτερον, ὥσπερ
 κατὰ μέδιμον συνωνοῦμενοι. Καὶ τούτων ὑμῖν μά-
 τυρας παρέξομαι.

MARTYRES

61

Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ, ὅταν μὲν εἰσφορὰν
 εἰσενεγκεῖν δέη, ἦν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ
 ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θά-
 νατός ἐστιν ἢ ζημία καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα
 ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομῆσαι. Καίτοι
 πάντες ἐπίστασθε ὅτι τούτοις ἥκιστα προσήκει τοιού-
 τους ποιεῖσθαι λόγους. Τὰναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς
 ἄλλοις συμφέρει. Τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν,
 ὅταν κακῷ τινος ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν
 σῖτον πωλῶσιν.

¶

Οὕτω δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας
 ὀρῶσιν, ὥστε τὰς μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθά-

νονται, τὰς δ' αὐτοὶ λογοποιῶσιν, ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεύσας συνειληφθαι, ἢ τὰ ἐμπόρια κεκλήσθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀπορρηθήσεσθαι· καὶ εἰς τοῦτ' ἄχθρας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἐν τοῖς καιροῖς ἐλιβουλεύουσιν ὑμῖν, ὥσπερ οἱ πολέμιοι. Ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυχάνητε δεόμενοι, ἀναρπάζουσιν· οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσιν πωλεῖν, ἵνα μὴ περὶ τῆς τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν, ἐὰν ὅποσοντινοσοῦν προιάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν. Ὡστ' ἐνίοτε εἰρήνης οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμεθα.

η

Οὕτω δὲ πάσαι περὶ τῆς τούτων πανουργίας καὶ κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν, ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὤνιοις ἅπασιν τοὺς ἀγορανόμους φύλακας κατεστήσατε, ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς σιτοφύλακας ἀποκληροῦτε· καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκείνων πολιτῶν ὄντων δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ οἰοίτε ἦσαν τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. Καίτοι τί χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ἡμῶν πάσχειν, ὅποτε καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε :

ἵνα μὴ γὰρ βούλω

III

α'

Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ, ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἔστιν ἀποψηφίσασθαι· εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεσθ' ὑμεῖς ἐπιβουλεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν. Εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ

Λυσίου Λόγοι

3

Ἀπολογία ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφι-
σαμένοις ἐπιτιμᾶν· ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὀποτέροις βούλεσθε
πιστεύειν· νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαιτε ποιεῖν
εἰ τοὺς ὁμολογοῦντας παρανομεῖν ἄζημίους ἀφήσετε;
Ἐναμνήσθητε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη
ἔχοντων ταύτην αἰτίαν, καίπερ μάρτυρας παρεχομέ-
νων, θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους ἠγησάμενοι
τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους. Καίτοι πῶς ἂν οὐ θαν-
μαστὸν εἶη, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικά-
ζοντες μᾶλλον ἐπιθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνούμενων
δίκην λαμβάνειν;

β'

Καὶ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἠγοῦμαι
φανερὸν εἶναι, ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες κοι-
νότατοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε
πεύσονται, ἦντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἠγούμε-
νοι, ἐὰν μὲν θάνατον αὐτῶν καταγνῶτε, κοσμιωτέ-
ρους ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς· ἐὰν δ' ἄζημίους ἀφήτε,
πολλὴν ἄδειαν αὐτοῖς ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν, ὅτι
ἂν βούλωνται. Χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον
τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ
παραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω
γὰρ ἔσονται μόλις ἀνεκτοί.

γ'

Ἐνθυμεῖσθε δέ, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης πλεῖστοι
περὶ τοῦ σώματος εἰσιν ἠγωνισμένοι καὶ οὕτω μεγά-
λα ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἰροῦνται καθ'
ἐκάστην ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν ἢ παύεσθαι
παρ' ὑμῶν ἀδίκως κερδαίνοντες. Καὶ μὲν δὴ οὐδ' ἐὰν

ἀντιβολῶσιν, ὑμᾶς καὶ ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαιτε, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν, οἳ διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπέθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους, ἐφ' οὓς οὗτοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθαι καὶ προθυμοτέρους ποιήσετε, δίκην παρὰ τούτων λαμβάνοντες· Εἰ δὲ μή, τίν' αὐτοὺς οἶεσθαι γνώμην ἔξειν, ἐπειδὴν πύθωνται, ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὁμολόγησαν ἐπιβουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε·

IV

Οὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτου δικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν κατηγορῶν πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες ἐπίστασθε. Ἐὰν οὖν τούτων καταψηφίσασθε, τά τε δίκαια ποιήσετε καὶ ἀξιώτερον τὸν σῆτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή, τιμιώτερον.

Καρυβαλάκης Παναγιώτης
από Δημοσθένους

Τμήμα $\frac{1}{2}$
Λογισμικών

024000028123

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής